

PATVIRTINTA
„Varpelio“ mokyklos-darželio
direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. V-25

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO KLAIPĖDOS „VARPELIO“ MOKYKLOJE-DARŽELYJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos „Varpelio“ mokyklos-darželio (toliau – Mokyklos) Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti Mokyklai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Mokykloje.

4. Tvarkos aprašo tikslas – ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, klasės, Mokyklos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. kiekvienas Mokyklos bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti patyčių situacijoje.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

6.3. patyčias patiriantis vaikas – vaikas, iš kurio yra tyčiojamas;

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.5 patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas(-ai);

6.6. patyčių stebėtojas – vaikas ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu.

II SKYRIUS PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, klasių mokytojai, o jos vykdyme dalyvauja visi Mokyklos bendruomenės nariai.

9. Mokyklos direktorius yra atsakingas už tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą Mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą Mokykloje koordinuoja direktoriaus sudaryta Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupė, kuri kasmet:

10.1. inicijuoja ir įgyvendina numatytas prevencijos ir intervencijos priemones, apibendrina ir analizuoja jų rezultatus;

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių ir klasių pedagogų dėl Mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (kartą per mokslo metus);

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus Mokyklos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.6. esant reikalui, teikia siūlymus Mokyklos direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

10.7. atlieka kitus Mokyklos Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

11. Grupės/klasės pedagogai vykdo patyčių stebėseną ir prevenciją savo grupėje/klasėje:

11.1. kuria psichologiškai saugų grupės/klasės mikroklimatą, nuolat stebi situaciją grupėje/klasėje ir aptaria su ugdytiniais;

11.2. su direktoriaus pavaduotoju ugdymui 2 kartus per mokslo metus išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias grupėse/klasėse, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėse/klasėse, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis;

11.3. ugdomosios veiklos metu kreipia dėmesį ir aptaria su vaikais patyčių formas, aiškinasi, kas joms būdinga, kuo patyčios skiriasi nuo konfliktinės situacijos, kaip jas atpažinti, tinkamai reaguoti, kokios yra pagalbos galimybės;

11.4. kiekvieno tėvų susirinkimo metu skiria laiko mikroklimatui grupėje/klasėje aptarti, vykdo pedagoginį švietimą patyčių prevencijos temomis, skatina tėvus nedelsiant reaguoti į informaciją apie patyčias, bendradarbiauti sprendžiant konfliktines situacijas, kad jos neperaugtų į patyčias.

III SKYRIUS PATYČIŲ INTERVENCIJA

12. Bet kuris Mokyklos darbuotojas įtaręs ar pastebėjęs žodines, fizines, socialines patyčias:

12.1. nedelsdamas įsikiša ir nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

12.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi ar yra įtariamas tyčiojimusi, Mokyklos vertybines nuostatas ir mokinio taisykles;

12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus/ rūpintojus) ar Mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja grupės/klasės pedagogą ir administracijos atstovą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus, kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas);

12.5. jei informuoja tiesiogiai vieną iš Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupės narių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas).

13. Pedagogas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus/ rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;;

13.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas); ją perduoda Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupei, kuri registruoja atvejį Patyčių registracijos žurnale;

13.4. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

13.5. nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais, kreipiasi į Vaiko gerovės komisiją.

14. Mokyklos Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupe/klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja Mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

14.3. atlieka kitus šiame Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

15. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų užpildyti Patyčių pranešimo formą (1 priedas), informuoti Mokyklos direktorių, kuris imasi šiame tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

16. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti Mokyklos direktorių, kuris imasi šiame Tvarkos apraše ar kituose Mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Mokyklos direktorius, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimasi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų šiame Tvarkos apraše.

18. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba arba nukreipia į kitas pagalbą teikiančias institucijas.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys Vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

20. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė mokinių, jų tėvų ir darbuotojų apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją Mokykloje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

21. Tvarkos aprašas yra skelbiamas Mokyklos internetinėje svetainėje.

Patyčių registracijos
žurnale Nr.

KLAIPĖDOS „VARPELIO“ MOKYKLOS-DARŽELIO PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

kam pranešta apie patyčias	
kas pranešė apie patyčias	
kada vyko patyčios	
kur įvyko patyčios	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašymas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinoma apie tokio elgesio pasikartojimą:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

vaiko/ų, patyrusio/ų patyčias, vardas, pavardė	
vaiko/ų, kuris tyčiojosi, vardas, pavardė	
vaiko/ų, stebėjusio/ų patyčias, vardas, pavardė, klasė	

Informacija apie įvykį:

Veiksmų po įvykio planas su:

vaiku, patyrusiu patyčias	
vaiku, kuris tyčiojosi	
stebėtojais	
patyčių dalyvių tėvais	
kitais mokyklos darbuotojais	

Patyčių, smurto pobūdis (pažymėkite visus patyčių/ smurto tipus, kurie tinka šiai situacijai):

1. Apipylimas vandeniu ar kitais skysčiais.
2. Apkalbinėjimas už akių, siekiant pažeminti.
3. Atsisakymas vykdyti pedagogų nurodymus, susijusius su ugdymų(si).
4. Daiktų mėtymas į kitą žmogų.
5. Daiktų naikinimas.
6. Daiktų, pinigų atėmimas, vogimas.
7. Daiktų/kūno teplojimas tušinuku, rašalu, flomasteriais ar kitais daiktais.
8. Demonstratyvus siekimas pakenkti kitam žmogui.
9. Drabužių plėšymas.
10. Draskymas(is) nagais.
11. Dūrimas peiliu, tušinuku ar kitu daiktu.
12. Gąsdinimas.
13. Grasinimas susidoroti.
14. Ignoravimas dėl lyties, amžiaus, išvaizdos, gebėjimų.
15. Išsijuokimas, siekiant pažeminti.
16. Įžeidus pravardžiavimas.
17. Įžeidžios informacijos siuntimas mobiliuoju telefonu ar el. paštu ar viešinimas socialiniuose tinkluose.
18. Judėjimo laisvės apribojimas, siekiant asmeninės naudos.
19. Kandžiojimas.
20. Kojos pakišimas.
21. Kumščiajimas.
22. Kūno dalių lietimasis prieš kito žmogaus valią.
23. Melavimas. Vertimas meluoti.
24. Mušimas per veidą, rankas, kojas, pilvą, nugarą, užpakalį.
25. Necenzūrinės kalbos vartojimas.
26. Neleidimas persirengti.
27. Nusikaltimo planavimas.
28. Nusikaltimo slėpimas.
29. Pargriovimas.
30. Pastūmimas.
31. Peilių, lazdu, kitų šaltųjų ginklų nešiojimas ar panaudojimas.
32. Petardų, kitų sprogstamųjų medžiagų nešiojimas ar panaudojimas.
33. Piktybinis dominavimas, priimant sprendimus.
34. Plaukų pešiojimas.
35. Prievartiniai veiksmai, kurie yra naudingi tik smurtautojui.
36. Prievartos naudojimas, vertimas rinktis, su kuo bendrauti ar nebendrauti.
37. Privačios informacijos atskleidimas, siekiant pažeminti.
38. Privertimas bėgti iš pamokų.
39. Privertimas skolinti asmeninius daiktus, pinigus.
40. Rankos užlaužimas.
41. Rėkavimas pamokos ar pertraukos metu.
42. Riksmi kieme, sukelti kitiems nemalonius jausmus.
43. Seksualinis priekabiavimas žodžiais, raštu ar veiksmais.
44. Fizinio skausmo sukėlimas.
45. Skolos „auginimas“.
46. Smaugimas.
47. Smurtinių bausmių taikymas.
48. Smurtinių veiksnių neatskleidimas suaugusiems.
49. Spyrimas ar spardymas.
50. Spjaudymas.
51. Sprigtai, skausmingi odos trynimai.
52. Stumdymas.
53. Šmeižtas.
54. Tampymas už plaukų.
55. Tempimas kito žmogaus prieš jo valią.
56. Tyčinis kito žmogaus įskaudinimas.
57. Vaikų iki 14 m. seksualinio neliečiamumo pažeidimas.
58. Vengimas spręsti smurto atvejus.
59. Vidaus tvarkos taisyklių pažeidimas.
60. Viešas išsijuokimas iš kito asmens.
61. Žnaibymas.

KLAIPĖDOS „VARPELIO“ MOKYKLOS-DARŽELIO REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

